

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 558/2021-53

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Igorom Gažíkom, advokátom, Bojnická cesta 7, Prievidza, proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 27 Co 114/2020 z 27. apríla 2021 a jemu predchádzajúcemu postupu takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia.
2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom na vydanie platobného rozkazu domáhal zaplatenia sumy 2 300 eur s príslušenstvom od [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“) na tom skutkovom základe, že na jej účet uhradil uvedenú sumu a ona mu ju nevrátila.
3. Pôvodným právnym titulom úhrady tejto sumy bolo poskytnutie zálohy na materiál na vykonanie tesárskych prác, ktoré mal vykonať [REDAKOVANÉ], manžel žalovanej, na základe zmluvy o dielo s tým, že suma za vykonanie týchto prác bude uhradená na účet vedený v [REDAKOVANÉ], bez vedomosti, že ide o účet manželky. Manžel žalovanej dielo ani nezačal vykonávať a finančné prostriedky spreneveril. Po odstúpení od zmluvy zo strany sťažovateľa mu finančné prostriedky nevrátil. Za uvedené, ako i ďalšie konania bol právoplatne odsúdený pre spáchanie trestného činu sprenevery. Žalovaná priznala, že vedela o jeho odsúdení v roku 2016.

4. V priebehu konania sťažovateľ navrhol zmenu žaloby v súvislosti s tým, že Okresný súd Prievidza (ďalej len „okresný súd“) vydal platobný rozkaz č. k. 7 Csp 4/2018-25 z 19. februára 2018, ktorým zaviazal [REDAKOVANÉ] k úhrade dlhu z rovnakého plnenia, ako on navrhuje zaviazat' žalovanú. Od [REDAKOVANÉ] nebolo možné pre jeho insolvenčiu finančné prostriedky získať. Okresný súd zmenu žaloby pripustil.

5. Okresný súd rozsudkom č. k. 5 C 24/2019 z 29. júna 2020 rozhodol tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol ako nedôvodnú.

6. Na základe odvolania sťažovateľa Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 27 Co 114/2020 z 27. apríla 2021 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

7. Dovolanie proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ nepodal vzhľadom na majetkový cenzus uplatňovaný v dovolacom konaní.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Porušenie sťažovateľových práv nastalo v dôsledku postupu a rozsudku krajského súdu, ktorý sa nezaoberal riadne skutočnými dôvodmi odvolania, ale použil len univerzálne argumenty a pravdy, ktoré však neaplikoval na konkrétnu vec.

9. Sťažovateľ namietal nedodržanie postupu v zmysle § 181 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Účelom predbežného právneho názoru súdu v zmysle § 181 ods. 2 CSP podľa názoru sťažovateľa malo byť také poučenie účastníkov konania, z ktorého by bol predvídateľný záver súdneho rozhodnutia v prípade, že by súd rozhodoval len na základe dovtedy preukázaného skutkového stavu a právnej argumentácie. Nie je účelom vyslovenia predbežného názoru len strohé skonštatovanie skutočností, ktoré sú účastníkom známe. Obdobne názor, že súd oznámil právne posúdenie uvedením zákonného ustanovenia zo žaloby, nezodpovedá jeho právnej povinnosti. Sťažovateľ pokladal názor súdu o bezdôvodnom obohatení za názor, ktorý sa súdu podľa predložených dôkazov javil ako preukázaný.

10. Konštrukcia sťažovateľom uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia (§ 451 a nasl. Občianskeho zákonníka) bola postavená na tom, že sťažovateľ uhradil finančné prostriedky na účet žalovanej, čo sporné nebolo. Sporný bol názor, že finančné prostriedky vložené a pripísané na jej účet sa stali vlastníctvom príslušnej banky s tým, že žalovaná získala voči banke pohľadávku. V zmysle bankových podmienok je pohľadávka majiteľa účtu vždy (okrem osobitného konania) jeho pohľadávkou a finančné prostriedky výlučne jeho, i keby k dispozícii splnomocnila tretiu osobu.

11. Sťažovateľ skúmal i prípadný vzťah platobného miesta a práv zo vzájomných vzťahov medzi ním, žalovanou a jej manželom. Sťažovateľ poukazoval na skutočnosť, akým spôsobom sa plnilo a aké boli právne vzťahy medzi žalovanou a jej manželom pri prevzatí finančných prostriedkov vo vzťahu k sťažovateľovi. To znamená, či išlo o plnenie v prospech tretej osoby, či išlo o plnenie prostredníctvom zástupcu a pod. Ani jedna skutočnosť nebola potvrdená. V konaní bolo nesporné, že bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (ďalej len „BSM“) tvorili i finančné prostriedky, ktoré zaplatil sťažovateľ, a tiež, že manželia spolu žijú. Na základe toho ustálil,

že sa obohatila žalovaná ako vlastníčka účtu. V tomto prípade síce finančné prostriedky prevzal manžel žalovanej, ale ako zástupca vlastníka v jeho mene a na jeho účet, teda ako keby prostriedky prevzal sám vlastník účtu.

12. Krajský súd sa nevysporiadal so skutočnosťou, aký právny vzťah mala žalovaná k finančným prostriedkom, ktoré sa nachádzali na jej účte, a najmä k právnemu titulu, na základe ktorého prostriedky vybral jej manžel, či ich vybral ako jej zástupca v jej mene a na jej účet. Súd sa tiež nevyjadril k tomu, prečo nepokladá za bezdôvodné obohatenie to, že finančné prostriedky patrili do BSM a že manželia spolu žijú, teda ich spoločne minuli alebo užívajú/užívali.

13. Krajský súd tiež pochybil, keď nesprávne uviedol, že žalovaná o finančných prostriedkoch nevedela, keď opak sama potvrdila. Tiež neuviedol podstatnú skutočnosť, že žalovaná sa priznala, že vedela, že jej manžel bol za spreneveru v minulosti odsúdený, že sú proti nemu vedené exekúcie, a vedela, že účet na jej meno je používaný, aby sa k nim exekútori nedostali. Argument súdu o tom, že finančné prostriedky použil manžel žalovanej pre svoje účely, dokonca na nákup materiálu, nebol v konaní preukázaný.

14. Sťažovateľ môže len ťažko pochopiť, že sa žalovaná neobohatila, keď plnil jej. Súd sa vôbec nezaoberal právnym vzťahom pri výbere finančných prostriedkov a ani nereagoval na jeho právny názor v odvolaní napríklad tým, na základe akého právneho vzťahu a príslušného zákonného ustanovenia prevzal manžel žalovanej finančné prostriedky. Tiež ustálenie skutkového stavu o neobohatení žalovanej odporuje bežnému stavu vecí.

15. Sťažovateľ tiež vyslovil názor, že by tiež mohlo ísť o náhradu škody, ktorú mu spôsobila žalovaná. Jeho argumentácia bola založená na tom, že plnil na účet žalovanej, ktorá úmyselne umožnila disponovať s uvedeným účtom manželovi, aby mu naň mohli chodiť finančné prostriedky, na ktoré by nedosiahol exekútor, pričom vedela, že za takúto trestnú činnosť už bol v minulosti odsúdený. Dokonca z takéhoto konania získala prospech tým, že finančné prostriedky skončili v BSM, teda aj v jej spoluvlastníctve.

16. V odvolaní sa sťažovateľ domáhal priznania mu jeho nároku z titulu porušenia dobrých mravov a poukázal na to, že ochrana prípadného formálneho práva nepožíva ochranu, pokiaľ sú tým porušované dobré mravy. Za porušujúce dobré mravy pokladal činnosť žalovanej, ktorá vedome viedla na svoje meno účet, ktorý používal podľa jej prehlásenia prakticky len jej manžel z toho dôvodu, aby na finančné prostriedky nesiahol exekútor, a vlastne z tohto konania mala v konečnom dôsledku finančný prospech, keďže ich užívali spolu s manželom. Vedela o tom, že v minulosti bol jej manžel odsúdený za viaceré trestné činy aj v súvislosti s týmto konaním. K uvedenej právnej konštrukcii ako takej sa odvolací súd v zásade nijako nevyjadril. Krajský súd sa tiež odvolával na zásadu „práva patria bdelym“, ktorá však v tomto prípade nie je aplikovateľná. Skutkový stav je taký jednoduchý, že sa dá použiť na klasifikáciu pre priznanie bezdôvodného obohatenia, ako aj pre náhradu škody a je ťažké si predstaviť nejaké iné dôkazy, ktoré by skutkový stav mohli zmeniť.

17. Krajský súd uviedol, že sťažovateľ až v odvolacom konaní doplnil argumentáciu a uplatnil novoty. Ako je zrejmé, prostriedkami procesného útoku alebo obrany sú výlučne tvrdenia, návrhy alebo námietky týkajúce sa skutkového stavu. Procesným útokom alebo obranou nie je právna argumentácia. To vyplýva z toho, že súd je viazaný výlučne ustáleným skutkovým stavom,

a nie právnymi názormi alebo argumentáciou strán sporu. Z uvedených dôvodov absentuje akékoľvek odôvodnenie v otázke porušenia dobrých mravov. Právne názory krajského súdu sú arbitrárne, a teda porušujú právo sťažovateľa na spravodlivý proces a v jeho dôsledku právo vlastníť majetok.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

18. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy) rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces:

19. I keď časť dôvodov ústavnej sťažnosti týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia by smerovala skôr k jej odmietnutiu ako neprípustnej podľa § 56 ods. 2 písm. d), § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nepodanie dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ktoré je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej (namiataná zmätočnosť, resp. arbitrárnosť odôvodnenia v zmysle nevysporiadania sa napadnutého rozhodnutia so sťažovateľom v odvolaní namietanými okolnosťami, ktoré považuje za podstatné, je popísaná v bodoch 12 a 16 tohto odôvodnenia), ústavný súd, vychádzajúc z materiálnej ochrany ústavnosti, s ohľadom na namiatané nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom bol toho názoru, že sťažovateľ by mal dostať vecnú odpoveď na ním nastolené otázky.

20. V súvislosti s naformulovaným obsahom ústavnej sťažnosti ústavný súd ďalej uvádza, že pokiaľ ide o medze jeho zasahovania do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, neprislúcha mu hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, ako to požaduje sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti, pretože nie je prieskumným súdom ani nadriadeným súdom. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, ale jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, a to najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

21. Predmetnú záležitosť sťažovateľa možno nepochybné označiť ako bagatelnú. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na § 422 ods. 1 písm. a) prvú vetu CSP, z ktorej obsahu vyplýva, že vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom desaťnásobok minimálnej mzdy, je dovolanie *ex lege* neprípustné. Za okolností, keď Civilný sporový poriadok vylučuje u bagatelných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhoінstančnými súdmi, bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdництва. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať

za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd (m. m. IV. ÚS 358/08, IV. ÚS 94/2014, II. ÚS 810/2016). Ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, zohľadniac súčasný postoj prezentovaný Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v kontexte rozhodovacej činnosti ústavného súdu v tzv. bagateľných veciach (rozhodnutie ESLP vo veci Kľačanová proti Slovenskej republike, č. 8394/13, rozsudok z 27. 11. 2018), v zmysle ktorého tzv. bagateľnosť veci (predmetu konania) nemôže byť jediným a nosným dôvodom odmietnutia ústavnej sťažnosti (I. ÚS 247/2019), a nie je to tak ani v tomto prípade.

22. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia ústavný súd konštatuje, že nezistil v dôvodoch rozsudku krajského súdu takú skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup krajského súdu nemajúci oporu v zákone. Krajský súd postupoval v rámci vymedzenom príslušnými procesnými predpismi regulujúcimi civilné sporové konanie a nedopustil sa takého výkladu (a aplikácie) príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich bezdôvodné obohatenie, ktorým by poprel jeho podstatu, zmysel a účel a ktorý by predstavoval nepredvídateľnú interpretačnú svojvôľu. Krajský súd, stotožňujúc sa s odôvodnením rozsudku okresného súdu, v súvislosti s právnym posúdením uplatneného nároku doplnil (body 30 a 31 odôvodnenia), že v danom záväzkovom vzťahu z bezdôvodného obohatenia bolo podstatným určenie, kto je pasívne legitimovaným, poukazujúc na uzatvorenú zmluvu o dielo, v ktorej bol ako zhotoviteľ uvedený iba manžel žalovanej. Prijatie peňažných prostriedkov zaplatených sťažovateľom na bankový účet žalovanej (ktorá nimi nikdy nedisponovala, keďže v rovnaký deň boli z účtu vybraté jej manželom) v dôsledku zrušenej zmluvy o dielo nespôsobilo vznik zodpovednosti na strane žalovanej za vznik bezdôvodného obohatenia, a to napriek existencii BSM, a preto neboli splnené podmienky pre vydanie bezdôvodného obohatenia sťažovateľovi.

23. Rovnako krajský súd poskytol sťažovateľovi vyčerpávajúcu odpoveď (body 33 až 35) na jeho námietku, že okresný súd mohol posúdiť ním uplatnený nárok ako nárok na náhradu škody, ak dospel k záveru, že nejde o bezdôvodné obohatenie. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že neúspech sťažovateľa v konaní o ním uplatnenom nároku nebol spôsobený tým, že okresný súd i krajský súd posúdili uplatnený nárok výlučne ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia (v zhode so sťažovateľovou právnou kvalifikáciou), ale bol dôsledkom neunesenia dôkazného bremena sťažovateľom, ktorý v procesnej pozícii žalobcu zaťaženého nielen povinnosťou tvrdenia, ale aj povinnosťou preukázať svoje tvrdenia neprodukoval také skutkové tvrdenia, ktoré by boli spôsobilé priviesť súd k inej právnej kvalifikácii uplatneného nároku. Ani túto námietku sťažovateľa preto ústavný súd neposúdil ako dôvodnú.

24. Ako nespôsobilé privodiť pozitívne rozhodnutie vyhodnotil krajský súd i sťažovateľove tvrdenia produkované v odvolacom konaní a týkajúce sa konania žalovanej, ktoré malo byť v rozpore s dobrými mravmi, a preto nemalo požívať právnu ochranu. Krajský súd na tieto „novoty“ v konaní nemohol prihliadnuť, pretože sťažovateľ si nesplnil svoju povinnosť vyplývajúcu z § 366 CSP, teda argumentoval skutočnosťou, ktorá nespĺňala kritérium novoty, pretože mu bola známa už v konaní pred súdom prvej inštancie, keď ju neuplatnil, pričom nebolo preukázané, že tak bez svojej viny nemohol urobiť. Na základe uvedeného boli tieto argumenty posúdené odvolacím súdom ako neprípustné.

25. Ústavný súd nemôže prehliadnúť ani sťažovateľom nesprávne ponímanie postupu prvoinštančného súdu podľa § 181 ods. 2 CSP, z ktorého vychádzal už pri podaní odvolania proti rozsudku okresného súdu a následne aj v ústavnej sťažnosti. Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že ak súd pri postupe podľa § 181 ods. 2 CSP označí určité skutkové tvrdenia ako sporné a tiež oznámi predbežné právne posúdenie veci (v danej veci podľa príslušných ustanovení o bezdôvodnom obohatení), to neznamená, že vo vzťahu k tomuto skutkovému tvrdeniu vyslovuje svoj konečný názor, a súčasne to neznamená, že žalobe vyhovie (ako sa domnieva sťažovateľ), a to za skutkových okolností existujúcich v rozhodnom čase. Nezakladá sa na pravde ani tvrdenie sťažovateľa, že súd založil svoje rozhodnutie na odlišnom právnom posúdení, pokiaľ žalobe nevyhovelo, ako to očakával sťažovateľ, ktorý v súdnom konaní nevykonal ďalšiu procesnú aktivitu, ktorou by podporil tvrdené skutočnosti.

26. Závery krajského súdu tak možno v posudzovanej veci považovať za zrozumiteľne odôvodnené, logické, a preto z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné.

27. Odôvodnenie napadnutého rozsudku okresného súdu, ako aj rozsudku krajského súdu (ktoré ústavný súd posudzuje vo vzájomnom prepojení a súvisi) nenesie znaky extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a argumentácia okresného súdu a tiež aj krajského súdu je akceptovateľná a v nijakom prípade ju nie je možné označiť za arbitrárnu. Ústavný súd za týchto okolností nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval skutkové a právne závery všeobecných súdov a tieto následne podroboval ústavnoprávnej korekcii. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom uvedeným v rozsudku krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti tohto názoru a ani nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť názor krajského súdu svojím vlastným.

28. Je potrebné zdôrazniť, že sťažovateľ aj pred ústavným súdom zopakoval námietky, ktoré už boli predmetom preskúmania krajským súdom na základe ním podaného odvolania proti rozsudku okresného súdu, teda ústavná sťažnosť je vlastne iba pokračujúcou polemikou s právnym názorom krajského súdu, ktorý sa stotožnil s odôvodnením rozsudku okresného súdu. Sťažovateľ tak vedome stavia ústavný súd do pozície bežnej prieskumnej inštancie všeobecného súdnictva, keď požaduje, aby ústavný súd vec opätovne posúdil a stotožnil sa s jeho názorom. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva a že jeho úlohou nie je nanovo vyhodnocovať skutkové a právne okolnosti prípadu a nahradiť závery všeobecných súdov svojím vlastným názorom, ale presvedčiť sa, že závery všeobecných súdov nie sú prejavom svojvôle.

29. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

30. Na základe už uvedeného ústavný súd musel ústavnú sťažnosť sťažovateľa namietajúceho porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu vlastníckeho práva:

31. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy je potrebné uviesť, že sťažovateľ namieta porušenie tohto práva v spojení s alebo v nadväznosti na namietané porušenie svojho práva na spravodlivý proces. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, je zjavné, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu tohto sťažovateľom označeného práva.

32. Na základe už uvedeného ústavný súd musel ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu